

Borba

Maribor, 5. marca 1934

Leto II.

Posamezna številka Din 1.50 " Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— " Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ul. 26 Telefon 29-70 " Poštni čekovni račun 15.546 " Izhaja vsak petek " Oglasi po tarifi

Štev. 9

Rod in zemlja

Za nov odnos med človekom in grudo. — Zemlja ni špekulacijski objekt nego subjekt dednega prava. — Naš pokret v brezkompromisnem boju za kmetijske pravice

»Borba« je v mnogih člankih pokazala izrazne slabše strani sedanega gospodarstva, obenem pa tudi popolni bankrot marksizma na vsem svetu. Kar doživlja današnja generacija, tega se mnogi niti ne zavedajo, saj ne gre morda le za ustalev nekaterih prehodnih sistemov v posameznih evropskih državah.

Pred očmi človečanstva se odigrava prelom s preteklostjo, in sicer v vseh temeljnih vprašanih človeške družbe. Gospodarsko-politična idila prvega desetletja tekočega stoletja se je razblinila radi posledic krute svetovne vojne v njej. Izmenjava dobrin je padla v meddržavnih odnošajih na porazni nivo kontingentiranja, to je — lepše izraženo — na najprimitivnejše stanje menjalnega gospodarstva. In zgodilo se je v tej povojno-babilonski situaciji nekaj, česar mnogi niso niti najmanj pričakovali: v industrijskih državah je pljusnil val intenzivne agrarizacije, in v agrarnih državah se je pričela uprav vznemirajoča industrializacija.

Tako so bili položeni v kljub ogromnemu napredku v tehniki prevoznih sredstev vsi pogoji za avtarkijo. Vsaka država je hlela producirati čim največ doma, da bi se na ta način osvobodila potrebe kupovanja v tujini. Hkrati je pričel proces zmanjševanja budžetov. Navidezni konjunkturi v prvih letih je sledil bankrot reparacijskega sistema in nastopila je agonija svetovnega gospodarstva. Gospodarski liberalizem je odrekel v meddržavnih in mednarodnih odnošajih.

Povojni gospodarski sistem je odrekel v mednarodnih odnošajih in logična posledica tega položaja je tudi bankrot gospodarskega pojmovanja v takih avtarkičnih državah. Tako gospodarsko pojmovanje je imelo svojo opravičenost vse do tedaj, dokler je imel kmetijski pridelek na svetovnem tržišču svojo ceno in do tedaj se je izvažalo. V trenutku katastrofalnega padca cen in prenehanja vsakega izvoza je sistem, ki je smatral in še vedno smatra kmetijo za strogo pridobitni obrat in na njej živečega kmetovalca kot upravitelja, čeprav lastnika tega obrata, izgubil v življenju naroda vsako eksistenčno opravičenost.

Naša vlada je storila prav, ko je pomagala kmetijstvu z znano uredbo o zaščiti kmeta. Tudi uredba o amortizaciji in obrestovanju kmečkih dolgov pomeni logično nadaljevanje te zaščitne politike, toda zaščita v tem smislu mora enkrat prenehati. Problematične vrednosti pa je tudi odplačilni načrt spričo nadaljnjega propadanja kmetijstva, ki ne zmore plačevati niti zemljarine. Če gredo kmetije na boben,

ki ne računa s kmetom in kmetijskim narodom kot večnim pravilom nacionalne energije. Kaj so naša mesta brez priliva zdrave krvi z dežele? Beograd in Zagreb bi se prav tako kakor Ljubljana morali »posušiti«, če meščanstvo ne bi dobivalo tega zdravega priliva svoje populacije.

V dobi po svetovni vojni so se odnosi med mestom in vasjo, med kmetom in meščanom precej spremenili. Premagana je tista miselnost, češ, saj je vseeno, kako živi kmet in mestni asfalt da je ogledalo narodne kulture in civilizacije. V nekaterih državah so dobili novi odnosi zakonite oblike z ustanovitvijo dedne, kmetije, kar je popolnoma pravilno.

Tako bi na primer kmetu, katerega najmanj tri generacije obdelujejo lastno grudo s svojim znojem, bilo potrebno njegovo zaščito povečati tudi v pravnem, da mu ne bi mogel nihče pograti posestva na boben. Naše kmetijsko ljudstvo tvori steber države in ima kot tako velike moralne obveznosti, napram drugim stanovom. Veliko je bilo v zadnjih letih storjenega za napredek našega kmetijstva, toda, ker je posegla vmes kriza, je bilo storjenega vse premalo. Po vzgledu drugih držav z razvitim kmetijstvom bo prišlo tudi pri nas do tega, da bo smel podedovati posestvo le moralno popolnoma neoporečen dedič, in sicer sin prvorojenec. Če bi pa bil prvi sin malovrednej, bi naj podedoval posestvo drugi sin ali hčerka, dočim bi kmetiskemu sinu, ki bi bil kaznovan s kako težjo kaznijo za kako kriminalno dejanje ne smelo ničesar pripadati. Če bi se pri nas tako izvedlo dedno pravo, bi pridobilo naše kmetijstvo silno na moralnem ugledu. Duh medsebojne solidarnosti in pokoravanja napram načelom gospodarske etike bi oplojal kreditni sistem tako na zadrugi, kakor na gospodarski podlagi. Kmetija ne bi smela biti objekt špekulacije. Kmet in njegova družina sene bi smela biti tistega usodnega dne, ko morajo nekateri romati z rodne grude v neznani svet. Z dednim pravom bi bil storjen ogromen korak v napredku kmetijstva.

Zavedati se moramo, da je kmet v naši državi najmočnejši steber gospodarskega pa tudi političnega življenja.

(Gospodarska razmotrivanja)

Po tej poti

Kapitalizem je mednarodni, rekli bi, da je povsod doma, a nima resničnega doma nikjer. Najbolj teži kapitalist tja, kjer je njegov največji gospodarski interes. Samo tukaj je njegova gonilna sila, samo to njegov cilj. V tem in za to pohodi vse: pravico, ljubezen, srečo, mir...

V večni medsebojni gospodarski tekmi, ki jo je pričaralo njegovo rojstvo, si gladi in utrija svojo pot z umetno izvirnimi nasprotji med narodi in socialnimi skupinami. V ta namen se je polastil svetovnega tiska. Zato lahko z mirno vestjo trdimo, da je prav on izzval vse gorje, ki nas danes tlači.

Med kmetom in meščanom mora tudi v naši Jugoslaviji priti do novega, intimnega odnosa v tem pravcu, da se bomo čutili organsko kot različne veje enega in istega narodnega debla. Meščan se bo moral nekoliko bolj zanimati za življenje in delovanje našega kmetarja. V to svrhu pa ne zadostuje, da se pojavljuje na kmetih edino ob počitnicah ali na kakem nedeljskem izletu. Naša mladina, zlasti akademska, mora spoštovati žiljavo roko, ki prideluje kruh, in v to svrhu bodo morali naši poklicanci kmetijski faktorji organizirati poučne ekskurzije zlasti za mestno mladino, ki naj na način v živem kontaktu spozna našega kmetovalca in njegove napore v aprovizaciji mest in trgov.

Obratno pa je treba kmečki mladini pokazati naša mesta, naše muzeje, gledališča, zgodovinske posebnosti, tudi s te strani se mora oživeti kontakt med mestom in vasjo. Kri in zemlja sta bistveni pogoj nacionalne vitalnosti in socialnega progressa. Danes stoji med mestom in vasjo še kitajski zid nerazumevanja. Tega neznosnega stanja mora biti konec, vsaj za tiste, ki se tolečejo po prsih kot nacionalisti, ki se tolečejo po prsih kot nacionalisti, ki pa se sramujejo predstaviti v mestu svojo kmetijsko mamico ali očeta. Ni nas treba biti sram, da smo po ogromni večini sinovi in hčere kmetov in bajt, nasprotno, v tej konstataciji je zapopadana sladka zavest, da še nismo tako pokvarjeni, da narodu in kraju ne bi mogli dati svojih najboljših moči.

Jugoslovani smo kmetijski narod in s tem miroljuben narod. Kri in zemlja sta prav vsega našega dejanja in nehanja. Mamonizem velemest in njih propadajoči urbanizem nas še nista izpridila. Še lahko najdemo pot nazaj k romantiki in poeziji našega kmetarstva, ki nam daje moč v boju za socialne pravice v mestu postavljenega človeka!

to resnica, navajamo te-le številke, ki jih ne moremo in ne smemo čitati le radi njih samih, iz gole statistične radevednosti, pač pa radi porazne slike, ki nam jo morejo predočiti:

V naši državi je bilo l. 1932. nad 308.000 obvezancev za pridobnino. Nad 130.000 (42 odstotkov) je odpadlo na industrijske in veletrgovce, ostalo pa na svobodne poklice (zdravniki, advokati itd.) in sicer 8 odst. na male trgovce in večje obrtnike (nad 45 odst.) in na male obrtnike (nad 3 odst.). Njih dohodek so davčni odbori cenili na 1.765.724.635 Din, pridobnine so plačali 210 milijonov (dravska banovina 25.681.390 Din!).

Kje pa so milijoni, ki niso bili izkazani in ne obdavčeni. Ti milijoni so pobegnili čez meje...

Torej malone ¼ obvezancev je bilo industrijscev in veletrgovcev. Ob tej postavki se nas loteva strah, — ne mogoče radi razmerja kot takega, pač pa radi vprašanja, ki je tako vsiljivo: Kdo so ti mogočnejši, odkod in kaj? Komu pripade pretežni del ogromnega dohodka?

In še eno bridko vprašanje se vsiljuje: 210 milijonov pridobnine: — na čigava pleča je razmeroma (po resničnih dohodkih) padlo največ? Naj v to pojasnilo posnamemo besede nekega banovinskega svetovaleca, ki jih je govoril na zadnjem banovinskem zasedanju:

»Zahtevamo, da se že enkrat najde način in oblika za res pravično razdelitev bremen. Kajti v času, ko naša domaća narodna podjetja oddajajo v obliki ogromnih davščin že našo srčno kri, v tem času vidimo, da izkazujejo nekatera tuja velepodjetja, ki imajo prav sedaj ugodno konjunkturo, naravnost smešne zaslužke. — take, kakor jih davčna uprava prisloja našemu srednjemu obrtniku in trgovcu. Tako postopanje pomeni naravnost roganje in izzivanje. Na ta način se ogromni milijonski zaslužki s spretnimi manipulacijami in knjigovodskimi triki izmikajo obdavčenju in mora radi tega vso težo bremen nositi naš človek, dočim tuji mirno izsesavajo to našo zemljo in ljudstvo.«

Kaj naj še vprašujemo, da bo naš trepet še večji in žolč še bolj obtežen?

Torej spretno izmikanje in bogve kakšni »pripomočki« — saj končno se itak vse zavrne, ker oni, ki so krvaveli ob kopičenju premoženja bogve komu (tujem kapitalu), bodo posili tudi davčno breme. O, siromašno seme izkrvavelega naroda, o, grozna ironija!

Ni sicer lepa, a vendar naj nam bo dovoljena ta primera: Če krave, ki te vzdržuje s svojim mlekom, pravilno in zadostno ne krmiš, odpove in propade. A propadeš tudi ti. Ta naravni zakon pa velja za vsa živa bitja.

Vemo, da bi nam zli duh kapitalizma rad uvrstil fatalnost ali ono vero, da nam je taka usoda določena. Ne, ne! Z nami gre in pojde prav obratno, ker gledamo v svet in sodimo, vprti na zgodovinske dokaze, tako-le: Bili so časi — že davno, davno — ko je človeštvo v to (fatalnost) verovalo. Pa je napravila zgodovina krivuljo in je to človeštvo začutilo bol. In še bolj se je krivulja upognila — in trpeči so zagledali pred seboj krivce. Končno so se začeli zavedati svojega dostojanstva, svojih dolžnosti in pravic in v tem tudi iztaknili sredstva za boj »samoohrani«.

Pravkar smo na tej poti in pravimo: Dopolnjeno je! Kogar je strah in si

zakriva pred resnico oči, kdor skuša ta naš vedno jačji glas udušiti, ta je krivec. Dopolnjeno je! Mi se pomlajujemo in zremo sporedno vsi v eno smer. Pa da bi naše moči ne mogle porušiti templja, kjer se moli zlato tele in naša smrt! Ponavljamo, da nismo fatalisti in ne bo seme našega, dasi že enomoglega naroda propadlo, ker še vedno veruje v življenje, ko bo mogel snovati iz sebe za sebe.

Quo vadis ZMI?

Pred dvema leti je jeknilo med mariborskimi abiturienti srednjih ter visokih šol: »Brezposelni potrebujejo svojo organizacijo, da skupno branijo ter zastopajo svoje interese!« Lepo in zdravo, saj dandanes je vse organizirano in za brezposelnost je dobra konjunktura. Pa se je reklo: »Brez zasebnih političnih prepričanj se hočemo združiti kot kompaktna celota ene same brezposelne edinice in ne oziraje se na politiko, bomo potom svojega predsednika splavali v raj zaposlenih. Kdor bo želel službe, mu jo priskrbimo, svobodni poklici ostanejo svobodni itd. itd.« Vse je šlo v najlepšem redu, čas je bil ugoden in ostali pogoji razvoja tudi.

Na zapuščeni ter od vseh zavrženi parceli svobodnih brezposelnih je zrasla hišica, t. j. streha na treh kolih: marksizem, nacionalizem (?) in klerokomunizem (to je eder izmed vzrokov, da imenujejo ZMI: »šareno« organizacijo.) Med koli in streho pa je bilo vse prazno. Z nečim je bilo treba izpolniti. Težnja organizacije je bila v zaposlitvi svojih članov, v osnovanju inteligenčne borze dela. Za vsako borzo pa je potreben kapital! Članarina brezposelnih (!) nese premalo in delovanje borze se ni moglo rešiti teže osebnostnih interesov: radi izbornega, nepristranskega ter hitrega uradovanja se je pri delodajalcih polagoma diskreditirala.

Javnost se boji borbene (!?) mladine, ako ne gre za njo, zato si je v nepolitični ZMI začela slikati zmaja. In kdo je ta zmaj? Kopica miroljubnih ljudi, ki so v društvu pač zato, ker je škoda za tako idealno idejo organizacije in ki se sami boje takih zmajev? Kdo vidi v tej ideji idealno idejo, da je zainteresiran nad obstojem te organizacije? Nekdo je moral tem ljudem povedati, da je njih ideja idealna? Komunisti? Ne bodimo smešni. Nacionalisti? Tega ni možno izpričati. Preostane edino senca one črne sile, klerikalnega kapitala. (Kapital je potreben za vzdrževanje borze, ki dosedaj sploh ne funkcionira...) Strokovno stanovsko ustrojen sistem organizacije nemalo naključuje ideji stanovske države. Ljubljanska podružnica ZMI je takorekoč društvo zase in tam se odkrito govori o klerofašizmu. Ah da, ali vera je internacionalna, laže bi bilo govoriti o klerokomunizmu (!: nerodni izrazi — latinskem fašizmu). Sicer pa to menda ni nič novega, da gledajo edino »zeleni« z zadovoljstvom in upanjem na obstoj (razvoj?) te organizacije.

Quo vadis ZMI? Latinci že vedo. Ljubljana se je odcepila. V zadnjem času se je osnoval v mariborskem društvu neke vrste dramski krožek, čigar člansko večino tvorijo člani razpuščenega »Ljudskega odra«. Pričakujemo prvo akademijo v narodnem gledališču.

Služabniki »internacionalnih vernikov« so pač še vedno na tem, da bi zmotili človeštvo v reševanju nacionalističnih problemov — s priznavanjem nacije, ako je ta suženj internacionalnega klerikalnega kapitala.

Narodna strokovna zveza, Maribor

Sodna ulica 9 — dvorišče

Uradne ure tajništva so od 1. januarja dalje
dopoldne od 9. do 12. ure
popoldne od 15. do 19. ure.

ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure dop.

BRATJE! Ne pozabite, da kapitalist ne more biti nacionalist, ker mu je kapital več ko narod!

Dr. Ivan Jančič

Osupnila je vsa nacionalna javnost, ko je pred mesecem zvedela, da je upokojen višji državni pravnik dr. Ivan Jančič. Hudo je zadela nepričakovana vest o njegovi upokojitvi najširše plasti obmejnega prebivalstva, ker je dr. Ivan Jančič mož, ki je mimo svojega visokega poklica globoko posegel tudi v vse javno nacionalno delovanje. S prvim marcem je bil dr. Jančič razrešen odgovorne službe in dolžnosti prvega državnega pravnika pri državnem pravništvu v Mariboru.

Dr. Ivan Jančič je rodom od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah. V svojem zasebnem in javnem življenju, zlasti pa v službenem oziru sega visoko nad povprečnost zasebnika, javnega delavca in državnega uradnika. Že v rani mladosti je kazal visoko razvit talent in je napravil vse državne izpite z odliko. Ima vsestransko odlično kvalifikacijo za ves čas svojega službovanja ne oziraje se na urad in kraj, ter celo vrsto laskavih priznanj za vestno in vzorno delovanje.

Pred in ob prevratu je bil dr. Jančič v stalnih stikih z Narodnim svetom v Mariboru in je takrat v tistih najhujših dneh pripravil vse potrebno za prevzem sodišč, državnega pravništva in kazenskih zavodov. V drugi polovici meseca novembra 1918 je prevzel dr. Jančič vodstvo okrajnega sodišča v Ljutomeru, kjer je prebivalstvo odstavilo prejšnjega nemškega vodjo. V kratkem času petih tednov je dr. Jančič spravil sodišče v Ljutomeru v red in bil ob novem letu 1919 dodeljen državnemu pravništvu v Maribor. Tu je vršil službo pod najtež-

jimi pogoji. Vršile so se v tistem času demonstracije za priključitev Maribora in okolice k Avstriji, izbruhnile je pobuna nekega dela vojaštva, dogajali so se neprestani vpadi ob meji, mnogo je bilo primerov kriminalnih zločinov najtežje-ga značaja, mnogo nedopustnih manipulacij z našimi vrednotami, mnogo primerov ponarejanja denarja itd. Dr. Jančič je svojo težko in odgovorno službo vršil vzorno!

Strokovno sposobnost dr. Jančiča je cenilo višje deželno sodišče v Ljubljani in mu je poverilo vodstvo kurzov sodniških pripravnikov v kazenskih zadevah. Te tečaje je vodil požrtvovalno in brezplačno do svoje dodelitve k ministrstvu pravde koncem marca 1931. Dr. Jančič je vzgojil v najtežjem času, ko je država najbolj potrebovala sposobnih ljudi, generacijo dobrih sodnikov. Ministrstvo pravde in predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani sta mu ponovno izrazila zahvalo in priznanje za uspešno vodstvo in vzgojo sodniškega naraščaja. Izpraševalna komisija pri apelacijskem sodišču v Ljubljani je prav tako ponovno naglasila, da se morajo mnogi sodniški pripravnik za mnogokrat res odlične uspehe pri izpiti v prvi vrsti zahvaliti dr. Jančiču.

Mimo tega pa se dr. Jančič ni udeleževal strokovno samo v uradu in službi, marveč je imel nešteto strokovnih predavanj, ki so navadno tvorila senzacijo v društvu »Pravnik« v Ljubljani, na kongresu pravnikov v Dubrovniku, na Ljudski univerzi v Mariboru in učiteljskih zbornicah. Slovenska zveza pravnikov je dr. Jančiča vselej vabila na svoje kongrese in ga prosila za referate. Mnogo se je bavil tudi z vprašanjem vzgoje otrok in mladostnikov.

Z velikim uspehom se je dr. Jančič udeleževal v strokovnem pokretu in pri strokovnem glasišču »Slovenski pravnik«, ki izhaja v Ljubljani, v katerem so bila objavljena njegova strokovna dela. Kako spreten je tudi na tem polju, pričča spomenica kongresa pravnikov in nešteti njegovi članki v »Učiteljskem tovarišču«. Dr. Jančičevo mnenje in nasvete citira marsikateri avtor, med njimi tudi avtor knjige »Zavodji za vaspitanje dece in mladostnikov«, ki je izšla letos v Beogradu. Na dr. Jančičeve strokovne spise se sklicujejo drugi znanstveniki. Univerzitetni profesor dr. Slavčič omenja delovanje dr. Jančiča v svoji knjigi »Mariborski Slovenci in prevrat«.

Dr. Jančič pa ni bil v službi samo vzor uradnika, marveč si je s svojim delom stekel nevenljive zasluge. Koncem marca 1931 je bil pozvan k ministrstvu pravde, da organizira v Beogradu državna tožilstva po novem zakonu o ustroju so-

dišč in da pomaga sodnim oblastem na področju beograjskega apelacijskega sodišča. To težko nalogo je dr. Jančič v glavnem izvršil že meseca julija in prejel zato laskava priznanja in zahvale. V oktobru istega leta pa je bil ponovno poklican v Beograd in dodeljen tamkajšnjemu višjemu državnemu pravništvu. Deloval je tamkaj in pri apelacijskem sodišču do 1. aprila 1932 in je med tem časom nad dva meseca vodil višje državno pravništvo. Za to svoje delo v Beogradu je bil odlikovan z redom Sv. Save III. stopnje, ob koncu istega leta je bil odlikovan za svoje vzorno in vestno delovanje z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje, že leta 1928. pa je bil za svoje odlično delo v uradu odlikovan z redom Sv. Save IV. stopnje.

Kakršen v svojem poklicu, takšen pa je dr. Jančič tudi v svojem izvenuradnem življenju, kjer se udeležuje v raznih humanitarnih, nacionalnih in strokovnih organizacijah, katerih delo je vsepovsod kronano z uspehi, kar je zasluga njegove spretne in večje roke. Tako je dr. Jančič predsednik okrajnega odbora Rdečega križa v Mariboru, odbornik banovinskega odbora Rdečega križa v Ljubljani, prvi in poslevodeči podpredsednik Protituberkulozne lige v Mariboru, nadalje je predsednik »Postaje za skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru«, predsednik Tujsko-prometne zveze v Mariboru, član Oblastnega odbora Narodne odbrane v Mariboru, poverjenik in odbor nik društva »Pravnik« za mariborsko okrožje, predsednik mariborske Gasilske čete in reševalnega oddelka itd. itd. Vabijo ga razna društva v svoje odbore in mu ponujajo predsedniška mesta, kar je dovolj zgovoren dokaz, kako visoko je cenjena njegova oseba. In če bi hoteli opisati vse njegovo vzorno in uspešno delovanje v raznih organizacijah, bi morali napisati cele knjige.

Dr. Ivan Jančič ima 24 službenih let. Ves čas je bil v službi svojim podrejenim najboljši šef in prijatelj, mlajšim pa očetovsko skrben svetovalec. Pamagal je rad vsakomur z nasveti in z dejanji. Dolga leta je vršil tudi cenzurno službo in pokazal svoje popolno razumevanje do našega tiska ter si pridobil visoko spoštovanje zlasti pri vseh mariborskih novinarjih, ki ga bodo težko pogrešali. Nikdar pa se v svojem življenju kakor tudi v službi ni silil v ospredje in ga je pri tem dičila izredna skromnost, tako da vedo za njegovo delo le njegovi najbližji sodelavci. Vsa nacionalna javnost čuti z dr. Jančičem, vabi ga v svoje

Nacionalni škandal!

Maribor je po svojih dogodkih znamenito mesto, ker se v njem dogodi marsikaj, kar da poštenemu nacionalistu mnogo razmišljati. Tako se je pred kratkim osnoval v Mariboru poseben odbor za podpiranje beguncev socialistov, ki so morali po revoluciji pobegniti iz Avstrije. Neki slovenski dnevnik je poročal, da stoji na čelu tega odbora minister na razpoloženju in odvetnik gosp. dr. Vekoslav Kukovec. Nacionalistom je nerazumljivo, kako so mogli priti naši marxisti na idejo in zaprositi velezaslužnega nacionalnega moža, kakor je dr. Kukovec, za prevzem predsedstva omenjenega odbora, ko bi to funkcijo vendar lahko bil prevzel njihov sodrug dr. Reisman, če že mora biti na čelu tega odbora odvetnik. Mi smatramo, da je tak odbor, ki naj zbira sredstva za podpiranje pobeglih avstrijskih revolucionarjev-socialistov, pravcati nacionalni škandal za Maribor in ugotavljamo za enkrat samo sledeče:

Ob prevratu so socialni demokrati v Mariboru odločno in dejanski na-

sprotovali ustvaritvi naše države, kar so pokazali s svojimi demonstracijami na Glavnem trgu, kjer je bila prelita kri. Otežkočali so delo za osvobodjenje Maribora s tem, da so organizirali železničarsko stavko in onemogočali prevoz vojaštva, ki je moralo braniti naše meje. Niti z eno samo gesto niso pokazali zadovoljstva nad osvobodjenjem in vse njihovo delovanje je bilo očito in nepopisno sovraštvo do naše mlade države Jugoslavije.

Časopisi poročajo, da je avstrijska socialistična stranka rešila vse svoje premoženje v vrednosti nad sto milijonov šilingov v Švico in da je prodala vse svoje planinske koč in druge nepremičnine deloma tučjem, deloma jih obremenila s hipotekami, da je na ta način rešila svoje imetje pred zaplembo. To je dokaz, da je že vnaprej vedela, da bo poražena. In če je vedela to, je morala računati s tem, da bodo njeni člani, ki so na njeno povelje z orožjem v roki skušali bra-

niti njen obstoj, kot premaganci nujno potrebni pomoči. Ker ima tako ogromno premoženje, pač lahko sama skrbi tudi za tiste, ki so morali pobegniti preko meje.

Mi vsi pa vemo, da je v Mariboru mnogo primorskih beguncev, ki so radi nasilja morali zapustiti rodno grudo in so brez strehe, lačni, goli, boš in brez zasluzka. Za te begunce, ki so nedvomno pomoči mnogo bolj potrebni, se niso osnovali take spontane podporne akcije.

Mi vsi vemo, da je v Mariboru ogromno število brezposelnih, med katerimi je tudi precej marksističnih sodrugov, ki morajo živeti na račun mestne pomožne akcije, da je precejšnje število marksistov, naših državljanov, ki nimajo dela in se preživljajo s proščenjem, pomoči nujno potrebnih.

Za svoje ljudi, za naše državljane naj bi se v prvi vrsti pobrigali naši socialni demokrati in ne da si belijo glave, kje bodo mogli preskrbeti avstrijskim pobeglim revolucionarjem delo in zasluzek in kako jih bodo preživeli, ko njihovi sodrugi po krvi stradajo in s strahom gledajo v bodočnost.

Konec pustne zabave

v kazenski razpravni dvorani št. 15

Epilog o znanem mariborskem posilstvu

V kazenski razpravni dvorani št. 15. na mariborskem okrajnem sodišču pere-
la ljudje svojo čast. Tam sta bili pretekli
teden dve zanimivi kazenski razpravi.
G. Edvard Sessler, brezposelni zasebni
uradnik, ... vere, rodom iz Sunje
in stanujoč v Mariboru je tožil pretekli
četrtak mariborskega novinarja g. Stan-
ka Hitija, preteklo soboto pa go. Šereče-
vo, soprogo znanega mariborskega ka-
varnarja g. Šereca, radi razžaljenja časti.
Obdolženec je namreč na letošnji pustni
maškeradi Slovenskega sportnega kluba
Maribora s silo odstranil iz unionske
dvorane tožilca Sesslerja, obdolženka ga.
Šerečeva pa je med drugimi glasno kri-
tizirala njegovo navzočnost na slovenski
prireditvi. Obe razpravi je vodil okrajni
sodnik g. dr. Miroslav Dev; obdolženca
g. Stanka Hitija sta branila odvetnika gg.
dr. Š n u d e r l in dr. B e r g o č, obdo-
ženko go. Šerečeva je branil odvetnik g.
dr. Š n u d e r l, tožilca pa je zastopal
pri obeh razpravah odvetnik g. dr. Ra-
koc.

Oba obdolženca sta podala pismeni za-
govor, ki ga je prečital na javni ustni
razpravi sodnik g. dr. Dev. Iz zagovora
je razvidno, da je Sessler s svojo nav-

zočnostjo vzbujal na slovenski prireditvi
glasno in vidno ogorčenje. Vkljub temu,
da je bil od strani društvenih funkcionar-
jev opozorjen, naj se odstrani, ker ne mo-
rejo jamčiti, da ne bi prišlo do kakega
škandala, je zasebni tožilec cinično od-
govoril, da je plačal vstopnino in da bo
ostal na prireditvi. Vsej javnosti je zna-
na Sesslerjeva afera, ki je povzročila
splošno odpor, kakor je že tožbeno de-
janje hudo gorčilo vso javnost, ker si je
dovolil tak napad na spolno svobodo slo-
venskega dekleta. Obdolženca, ki je po
poklicu novinar, pa so bile vse stvari
prav dobro znane. Ko je malo dobre vo-
lje zagledal Sesslerja po vsem tem kako
mirno pleše z nekim samodopadljivim in
porogljivim nasmehom, ga je to njegovo
nastopanje tako razkačilo, da je pristopil
k njemu in ga pozval naj se odstrani iz
dvorane. To je storil v presledkih drugič
in tretjič in ko je videl, da Sessler s
svojo navzočnostjo, so svojimi odgovori,
s svojim posmehom, s plesom z dostoi-
nimi dekleti, vedno in vedno daje povod
vidnejšemu ogorčenju vse navzoče na-
cionalne publike, je pristopil slednjič k
njemu in ga pozval naj se odstrani. Ko
pa se je tožilec zopet porogljivo in cinič-

no nasmejal, ga je obdolženec prijel z
obema rokama in ga vlekel iz dvorane.
Izzivalno postopanje tožilce Sesslerja pa
se jasno odraža tudi v tem, da se je čez
nekaj časa vrnil v dvorano in zopet tam
plesal. Če kedaj, potem se v tem pri-
meru mora reči, da je tak človek za tako
izzivalno nastopanje zaslužil, kar se mu
je zgodilo.

Tožilčev zastopnik g. dr. Rapoc je in-
kriminiral obdolženca tudi vzkliko:
»Ven z židi!« in »Če vas drugi ne vr-
žejo ven, vas bom vrgel jaz!«

Zagovornika obdolženke in obdolženca
gg. dr. Šnuderl in dr. Bergoč sta v svo-
jih obrambnih zagovorih dokazala, da je
zasebni tožilec dal s svojim nedostojnim
nastopanjem povod obema obdolženca-
ma, da sta ga razžalila in da izvira to iz
posledic ogorčenja radi znane tožilčeve
afere.

Oba obdolženca sta bila obsojena v
smislu obtožbe, in sicer: ga Šerečeva
na 300 Din globe, pogojno na eno leto,
g. Stanko Hiti po na 360 Din globe, po-
gajno na eno leto. Kazni nista sprejela in
sta zagovornika vložila priziv.

priliki še to: Isto načelo je treba oživo-
tvoriti tudi glede drugih javnih in zaseb-
nih uradnic, katerih moške imajo stegno
službo z redno zadostno plačo. Pojm
»zadostno« je treba seveda točno defini-
rati in ugotoviti dostojen eksistenčni mi-
nimum. Vse to pa mora biti u z a a o-
n j e n o, sicer ne bo uspeha. In četo ni
mogoče, naj mestno načelstvo izda od-
lok, po katerem se s 1. aprilom naj ne
sprejme v službo pri magistratu nobena
ženska moč, ki ni kruha nujno potrebna.

PREJELI SMO:

Nekako pred mesecem je sklenil odbor
Združenja prevoznikov obri v Maribo-
ru, pod predsedstvom g. Ivana Sluge,
prevoznika in veletrgovca v Mariboru,
da bo letošnji občni zbor društva v dvo-
rani Narodnega doma. Ta predlog je sta-
vil tudi podpredsednik prevoznik in rav-
natelj g. Fridrik Bojk. Ko je članstvo
sprejelo vabila za občni zbor, napove-
dan za dne 24. februarja, je na kolo-
dvoru prejšnji načelnik zadruga g. Jer-
nej Hoinik, izvošček v Mariboru, Ale-
ksandrova cesta, ustavil na cesti seda-
njega predsednika Ivana Slugo in ga na-
hrušil s sledečimi besedami: »Warum
haben Sie unser občni zbor in
Narodni dom einberufen, wa-
rum nicht wo anders, was geht
uns Narodni dom an. Sie wer-
den das zum verantworten ha-
ben, wir werden mit Ihnen
noch separat abrechnen des-
wegen«. Ta izpad, po petnaj-
stih letih osvobojenja je zelo karakteri-
stičen za naše nemčurje in si jih mora
tako oblast sama, kakor tudi meščanstvo
dobro zapomniti. Res se je potem na
dan občnega zbora Hoinik tako nesram-
no obnašal, da ga je grajal ves občni
zbor, posebno navzoči zadrugi komisar
in zastopnik zbornice TOI in vsi dele-
gati v Združenje spadajočih srezov, po-
sebnost iz Celja, Murske Sobote in Ptuj.
Zagovarjati pa se bo moral Hoinik še
pred sodiščem.

MASTNE PLAČE TUJIH MOJSTROV V MARIBORSKIH TOVARNAH.

Kako lepo plačujejo tuji tovarnarji pri
nas v Mariboru svoje tuje mojstre, naj
služi sledeči primer: Pri neki tekstilni
tovarni je uslužben mojster, ki zasluži
na teden 800 Din, kar zneša na mesec
3.200 Din. Poleg tega dobi še 500 Din
za stanovanje in prosto kurjavo, kar
lahko z mirno vestjo računamo mesečno
300 Din, torej dobi takšen tujec na me-
sec 4000 Din. Potemtakem ni čudno, če
se tako krčevito drže teh tovarni in si
skušajo celo prilastiti naše državljani-
stvo. Nekateri obratovodje in direktorji
pa zaslužijo na mesec do 20.000 Din.
Koliko zasluži naš ubogi delavec? Če
zasluži v najboljšem primeru 800 Din do
1000 Din, to je že velika plača! Popol-
noma umestna je bila zahteva narodne-
ga poslanca Omera Kajmakovića, da naj
odstranijo vse tujce iz zasebnih služb.
Tej zahtevi se pridružujemo tudi mi in
zahtevamo, da toliko časa ne sme biti
zaposlen pri nas nobeden tujec, dokler
je pri nas še kakšen brezposelni pa naj
bo to ročni ali duševni delavec.

NAROČNIKOM V MESTU IN OKO- LICI.

Te dni se bo oglašil pri vas naš inka-
sant in pobral zaostalo naročnino. Vse
cenjene naročnike prosimo, naj ob tej
priliki sporoče našemu inkasantu svo-
je morebitne zahteve in pritožbe ra-
di nerednosti v dostavljanju lista, da
bo zamogla uprava vse te nedostate-
ke odstraniti. Prosimo vse naročnike,
da spremembo naslova ob preselitvi
takoj javijo upravi, če žele, da se jim
bo list redno dostavljal. Ker se krog
naših naročnikov in čitateljev stalno
in naglo širi, zato naj vsi naši prija-
telji upoštevajo v svojem interesu pro-
nje naše uprave.

STRELSKA KORAČNICA.

Izšla je v samozaložbi »Strelska korač-
nica«, ki jo je spenil učitelj Anton Mohor
v Mariboru, uglasila pa jo je za moški
zbor prof. Ervina Ropasova. Koračnico
toplo priporočamo vsem strelskim dru-
žinam. Naroča se pri avtorju v Mariboru.

Današnji številki smo prilo-
žili položnico in vljudno pro-
simo vse naročnike, da
nam poravnajo naročnino za
mesec marec. Posebej pa
prosimo one naročnike, ki so
v zaostanku z naročnino, da
nam isto zanesljivo poravnajo
do 10. marca, ker jim bomo
v nasprotnem primeru tri
moraui ustaviti list. Naročnike
pa, ki so storili že svojo do-
žnost in poravnali naročnino
za več mesecev, vljudno pro-
simo, naj izroče položnice
svojim prijateljem in znan-
cem, da se naroče na naše
glasilo, ki se bo odslej še
energičneje borilo za nacio-
nalne in socialne pravice
malega človeka.

Gostilničarji nam pišejo

Iz vrst naših zavednih gostilničarjev smo
prejeli izredno laskavo pismo: »Borba«
je list, ki je edini poklican, da se bori,
kakor pravi njen naslov — ne samo za
čisto jugoslovanstvo in pravice tlačenih,
marveč tudi za točno izvedbo veljavnih
zakonov. V Mariboru je 140 gostiln. Med
njimi so beznice, katerih higijena je pod
vsako kritiko. Te je treba odpraviti!
Bolje je, da 100 gostilničarjev pošteno
živl, kakor da jih 200 samo vegetira!
Zahtevamo pregled vseh gostiln od stra-
ni mestnega fizikata. —

»Borba« naj tudi v tem oziru ne-
kaj borbenega podvzame. Predvsem pa
naj zahteva strogo izvajanje obrtniške-
ga zakona iz l. 1932., ker za nas zakon
ni samo kos papirja! — Slovenski gostil-
ničarji.

Preprečite nakup slovenske zemlje po tujcih

Zemlja je temelj življenja, človeštva,
kulture in države. Zato je boj za zemljo
bíl v vseh časih vodilna misel samo-
obrambe in svobode. Tudi danes slišimo
izjave največjih državnikov vseh naro-
dov: »Boriti se hočemo za
njo do zadnje kaplje krvi!«

Mi Slovenci, ki imamo sicer mali bi-
serni košček zemlje, smo gladni zemlje.
Imamo je premalo, da bi lahko preživeli
svoj rod. Če bi bila naša vsa, kolikor je
slovenske, bilo bi nam še premalo, da bi
na slovenski grudi živel slovenski kmet
človeku dostojno življenje in si uredil
gospodarski obrat, od katerega bi lahko
živel sam in pridelal še nekaj več za trg,
da bi iz izkupička lahko kril svoje gospo-
darske, kulturne, socialne, narodne in dr-
žavne potrebe.

Naša Slovenija je tipičen primer male-
ga kmetijskega obrata, oziroma primer
prehoda kmetovalca v delavca. Od
150.000 kmetij, ki jih imamo v banovini,
je 100.000 takih, na katerih se posestnik-
kmetovalec komaj preživlja, oziroma mo-
ra svojo razpoložljivo delovno silo še na
drugem mestu zaposliti in vnovčiti.

Še večja pogrška pa je, in to hočemo
danes tukaj na tem mestu podčrtati, da
je velik del naše zemlje v tujih rokah, to-
rej v neslovenski in nejugoslovenski po-
sesti. Poglejmo naš severno-obmejni pas
Slovenske gorice!!!!

Najlepša posestva, najlepši vinogradi

so v rokah vinogradnikov, ki ne živijo
pri nas, ki niso naši državljani. Naš slo-
venski človek je samo bajtar in hlapec na
posestvu tujerodcev, ki so v težkih ča-
slih, ko smo lečali še pod tujim jarmom,
za malenkostne vinarje odvzeli sloven-
sko zemljo iz rok onih, ki so jo obdelova-
li. Isto se dogaja še danes! Tudi danes
kupiujemo v obmejnih krajih našo zemljo
tujci. In to ne samo slučajno! Organizir-
ano stremijo za tem, da pridejo v posest
vse zemlje, da bodo lahko potem zavpili
na evropska ušesa: »Poglejte vsa Spod-
nještajerska je v naši posesti in ne v po-
sesti onih, ki danes tam vladajo!«

Zato zahtevamo, da se takoj prepreči
vsak nadaljni nakup slovenske zemlje po
tujcih. Revidirati se morajo vse kupne
pogodbe, ki so bile zaključene po pre-
vratu in s katerimi je ob naši severni
meji prešla slovenska gruda v posest
tujcev!

Ta zemlja se naj da onemu, ki jo obde-
luje! To bo najboljša narodno-obrambno
sredstvo! Današnje stanje pa je za slo-
venski živelj poniževalno. Slovenski vi-
ničar sme samo obdelovati slovensko
zemljo, ki je v tujčevih rokah in sme še
poljubljal roko milostivi oholega tulca,
ki ž njim niti slovensko ne govori...
Ustvarimo organizacijo temu malemu
človeku, delajmo na to, da bo postal iz
hlapca samostojen gospodar, in kot tak
najboljši čuvár naše meje.

Z NAŠIH POSTOJANK

Maribor

VPRAŠANJE POROČENIH URADNIC PRI MESTNEM MAGISTRATU IN DRUGOD.

Ljubljana je začela in prav bo, če ji bo
sledil Maribor. Vsak dober in socialno ču-
teč človek bo gotovo z vsem srcem za-
to, da se to važno vprašanje reši tako,
da bo prav. Smo za sledeč načrt: Vse
magistratne uradnice, katerih moške so v
mestni ali v kakršnikoli stalni službi s
primerno plačo, naj se brezpogojno odpu-
ste s pokojnino ali odpravnino. Na njih
mesta naj pridejo najpotrebnejši, v prvi
vrsti brezposelni družinski očetje z za-
htevano izobrazbo, v nobenem primeru
pa ne zopet takšni upokojeenci, ki jim že
njihova pokojnina zadošča vsaj za
skromno življenje. Silno slabo vpliva na
javnost, če se taki upokojeenci ponekod

javno izražajo da jim je druga plača v
glavnem le za priboljšek. V sedanjih hu-
dih časih, ko je toliko mladih ljudi, med
njimi mnogo akademsko izobraženih, brez
dela in jela in so ti srčno hvaležni za
vsako skromno plačano mesto, se mora
vsak zavedati, da je greh in naravnost
zločin, če na eni strani služita mož in že-
na in potegne prvega vsak izmed njiju
mogoče več, kakor zadošča za vzdrže-
vanje veččlanske družine, na drugi stra-
ni pa trpijo brezposelni očetje s svojimi
ženami in otroci in toliko mladih, ideal-
nih, delavoljnih ljudi. Če bo mestno na-
čelstvo postopalo po tem nasvetu, bo
želo priznanje ogromne večine občanov
in sploh vseh poštenjakov po vsej drža-
vi. Od gotovih strani bodo pritožbe,
vzdignil se bo nemara precejšen prah. To
pa ne sme motiti. Gre za veliko vpraša-
nje, ki ga je treba radikalno rešiti. Ob tej

»REVIZOR« V GRAJSKEM KINU.

Prejšnji teden smo imeli Mariborčani prvič priliko gledati in poslušati češki zvočni film. Režija in vsebina te komedije nedvomno nadkriljuje veliko večino dosevanih, tu izvajanih nemških filmov, ki so po večini preračunani samo na plitev zunanji efekt brez globlje vrednosti. Kdor ima količkaj nepokvarjenega čuta za zdravo umetniško prikazovanje, je moral biti s tem filmom v polni meri zadovoljen. Ob tej priliki pa opozarjamo upravo obeh kinov, naj za prihodnji slovanski film izvede nekoliko vidnejšo reklamo s plakati in objavami v vseh naših časnikih že nekaj dni pred prvo predstavo in tudi vse dni med izvajanjem. Reklama za »Revizorja« namreč ni bila v vseh časnikih objavljena in je na ta način marsikdo, ki čita vedno samo en časnik, zamudil ta film. V Ljubljani vrte zdaj ruski film »Pot v življenje«, Slovaki pa so poslali nedavno v svet svoj prvi zvočni film »Dežela prepeva« s krasnimi naravnimi posnetki in s prelepimi ljudskimi običaji, ki jih spremlja divna narodna pesem in godba. Upamo, da dobimo oba filma tudi v Maribor, za kar bomo prav hvaležni. Več o slovanskih filmih pa ob priliki.

Ljubliana

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE.

Neka kreitura, košček polomljenega pesnika, se je oglašila v »Delavcu« in spustila nekaj, kar bi moralo ubiti, razbiti in pogaziti »ta plave«. Pa jih ni. Na vso žalost visoko čislane pesnika se to ni zgodilo. »Ta plavi« so ostali celi, s kostmi in kožo. Le, da jih je nos zabolel ob taki duhoviti pesmici kot je zagledala belo luč sveta v slavnem »Delavcu«, se razume. Visoko čislani modrec, ki je spisal pamflet z pesmico v »Delavcu«, je hotel zajakvati, kako boli marksiste, da so uganjali »ta plavi« pri volitvah zaupnikov v Strojnih tovarnah teror, — joj kakšen teror — tak teror, da se je še pesniku zmešalo in je napisal pesmico. Ljudje božji, da ne vidite terorja fašistov. Da ne vidite, da nam že sam pogled na nje — skisa pamet. Za pesnika lahko to trdimo, sicer bi bil pošteno in pravilno napisal, da so ta rdeči uganjali teror kot nikdar doslej v tej tovarni. Posebno piko so imeli na mlajše delavce, katere so starejši klicali pred se in jim delili nauk, da morajo voliti rdeče, ker bodo sicer morali iz tovarne. Veliki modrec iz Strojnih, ki je član SMRJ, je po veliki zmagi v Strojnih postal pesnik. Pesnik, da ga je treba iskati. Domovina in marksizem sta rešena. Delavci na kolena. Na kolena pred velikim pesnikom, ki se sam sprašuje, kaj bo pa zdej? Najmanj to, kar je bilo v Nemčiji in drugod. Da bodo s takimi visokočislanimi pesniki »zmagali« na celi fronti ta rdeči. In da bodo poteptani vsi, ki imajo za rdečo harvo preteške želodce. Najmanj to, bo imel marksizem velikega pesnika, ki je bil odkrit leta 1934, v Strojnih tovarnah in ki je zložil kar tri cele pesmice. Bez rim seveda, toda pesmice so le. Srb bi dejal na to: eh, pa na zdravje mu bile! Mi pa tudi tako pravimo in napravimo ob koncu prav debelo. To je bil naš prvi in zadnji odgovor dičnim in čislanim sodrugom rdečkarjem v Strojnih iz Ljubljane.

Celje

»REDEK POJAV«.

Časopisje je prineslo pod gornjim naslovom malce slavospeva tukajšnji tekstilni tovarni »Metka«, katere lastnik je »že« 4 leta g. Weinberger, ker je povišala mezde svojemu delavstvu za celih 5 odstotkov. Ako povemo, da znaša mezda teh izkoriščancev od 80 par pa do Din 2,50 na uro, med temi je tudi kvalificirano delavstvo, mislimo da je takšno hvalisane popolnoma odveč. Pravilni naslov je le »izkoriščanje našega delavstva«. Kaj pa če bi g. Weinberger tudi javno povedal, kakšne velikanske dobičke je moral imeti, da se je odločil v teh za njega tako težkih časih povišati že itak tako »visoke« mezde svojega delavstva.

Samopomoč in vzajemnost
krepita narodno gospodarstvo

Že nekoliko let, zlasti pa od leta 1932, se vodi gonja proti pomožnim blagajnam. Prav taka gonja se je vodila proti pomožnim blagajnam in sličnim dobrodelnim ustanovam že leta 1911. Tudi takrat so začeli na vse mogoče načine minirati razni strokovnjaki, v prvi vrsti dobro plačani zavarovalni tehniki zavarovalnih družb, ker so prav v teh socialnih ustanovah videli najbrže veliko prikrajšanje dohodkov zavarovalnih družb, oziroma njihovih delničarjev in upravnih svetnikov.

Če vzamemo v roke brošuro, ki jo je napisal neki zavarovalni »strokovnjak« Karel Werner Bodenbach, se na prvi pogled lahko prepričamo, da bruhla pisec ogenj in žveplo na pomožne blagajne in socialne ustanove, ter v eni sapi dokazuje, kako škodljive so take socialne institucije za ljudstvo, med tem ko na drugi strani na vse pretege hvali delniške zavarovalne družbe. Trdi, da dokladno kritje ni mogoče, da bi se vzdržalo in da zavede vsako tako institucijo v propast.

Ako pa primerjamo z omenjenega zavarovalnega »strokovnjaka« izvajanje, izvajanja nekega drugega resnega zavarovalnega tehnika, vidimo, da popolnoma drugače sodi o pomožnih blagajnah in zaključuje svoje obširno razpravo o zavarovalni stroki tako-le: Z a dobrodelne zavode, ki izplačujejo posmrtnine svojcem umrlih v celoti p o d o k l a d n e m s i s t e m u i n i s t e d o k l a d e i z t e r i j u j e o d p r e o s t a l i h č l a n o v, j e p l a č i l n a n e z m o g o s t p o p o l n o m a i z k l j u č e n a i n n e s m e m o p r o t i t a k i m u s t a n o v a m n a s t o p a t i.

V zadnjem času so se sicer pri nekaterih takih socialnih institucijah, ki pa niso bile v bistvu socialne, vršile velike zlorabe ljudske lahkovernosti in mirno lahko trdimo, da so kupčevale s človeškim življenjem! Ni še pozabljena afera mariborske Kmetijske eksportne zadrage! Mentaliteta človeka je taka, da misli, da bo sam dolgo živel. Pač pa so nekateri drugačnega mnenja, ko se oglašajo pri njih zastopnik kake nesolidne socialne ustanove in jim razlaga tarife, ki so zelo mamiljive in izgledajo na prvi pogled za preprostega človeka kot poštena stvar. Pri lahkovernih ljudeh, zlasti pa pri našem podeželskem ljudstvu, vleče le tako zavarovanje, kjer se lahko zavaruje osebo, ki so ji že takorekoč šteti dnevi in je dotičnik, ki namerava svojca zavarovati prepričan, da bo po nekaj letnem čakanju zavarovanec gotovo umrl in njemu, zavarovatelju, bo izplačala obljubljena zavarovalnina.

Tako imamo danes v Ljubljani neko ljudsko zavarovalnico, ki nosi zelo pobožen naslov in ki pri akviziciji zavarovancev zatrjuje, da jamči zavarovalnica za točno in popolno izplačilo posmrtnine. Preštudirajmo natančno tarifo te ljudske zavarovalnice, po kateri se plačuje zavarovalna premija do smrti. Vzemimo primer: Za osebo, ki je stara 70 let se plačuje po tej tarifi na mesec Din 50,—. Svojci zavarovane osebe dobe po njegovi smrti izplačanih 3400 Din in to seveda le takrat, če je zavarovana oseba preživela od dneva zavarovanja dobo treh let! Oglejmo pa si na drugi strani račun, ki so ga izračunali zavarovalni tehniki: Iz statistične tabele o umrljivosti, ki jo je sestavilo 17 angleških zavarovalnih društev, je razvidno, da umre od 2000 oseb v starosti 70 let v nadaljnjih petih

letih 648. Živih ostane še torej 1352. Omenjena ljubljanska ljudska zavarovalnica pa je določila za osebe, ki so stare 70 let, karentno dobo treh let in pravi zadevni paragraf: Če umre zavarovanec v prvi polovici zavarovalne dobe, se povrnejo svojcem zavarovanca le vplačane premije; če pa umre zavarovana oseba v drugi polovici karentne dobe, se izplača svojcem 50% zavarovalne premije. Popolna zavarovalna vsota se izplača svojcem umrle zavarovane osebe šele po tretjem letu!

Vzemimo še primer, da je k omenjeni ljudski zavarovalnici pristopilo 2000 oseb, starih 70 let in plačujejo na mesec po 50 Din, kar znaša na mesec 100.000 Din ali 1 milijon 200.000 Din na leto. Če pa računamo zavarovalno tehniški po statistiki in tabeli o umrljivosti, dobimo naslednjo tabelo gibanja o umrljivosti zavarovancev:

Zavarovalna doba	Število zavarovancev	Umrlo	V %	Vplačane premije	Izplačane posmrtnine	Obresti	Razpoložljiva rezerva za vsako naslednje leto
1	2000	130	6,5%	1.200.000	78.000	44.880	1.166.880
2	1870	131	7%	1.122.000	222.700	80.622	2.146.870
3	1739	122	7,5%	1.043.400	414.800	111.016	2.886.433
4	1617	134	8,2%	970.200	452.200	166.177	3.540.611
5	1448	132	8,9%	890.400	448.200	159.312	4.142.123
6	1352	130	9,6%	811.200	442.000	180.516	4.693.440

V primeru, da bi umrlo v sedmem letu in zavarovalne dobe preostalih 1222 zavarovancev nagle smrti, bi morala zavarovalnica izplačati vsem preostalom svojcem po 3400 Din, kar bi znašalo skupno v danem primeru 4 milijone 154.800 Din. Zavarovalnici pa bi ostal še čisti kapital v iznosu 538.640,40 Din, s katerim bi se okoristil zavod, oziroma njen delničarji. deloma pa bi se porabilo od tega kapitala tudi za upravne stroške. Upoštevati pa moramo dejstvo, da bi ne znašali upravni stroški za šestletno opravljanje 2000 zavarovancev pol milijona dinarjev!!

Zaradi lažjega računanja je vzeta verjetnost, da so zavarovanci plačali ob začetku leta in da so bile posmrtnine izplačane ob koncu leta, tako, da zaračunavajo in priračunavajo obresti radi tega ne spreminja bistveno računa, ali pa vrže malenkostno razliko.

Računajmo, koliko je preostalih 1222 zavarovancev v našem primeru plačalo na premijah skozi 6 let: Če bi letno premijo, ki znaša v danem primeru 600 Din za vsakega zavarovanca vlagali na obresti od obresti po 4%, bi to izneslo ogromno vsoto 5 milijonov 79.756,24 Din ali za posameznika 4165,92 Din! V našem primeru pa bi zavarovalnica izplačala vsakemu zavarovancu le po 3400 Din in bi preostanek 765,92 Din mirno spravila v svojo blagajno.

Tako izgleda kapitalno kritje po premijskem sistemu. Sedaj si pa oglejmo kaj pravi zavarovalnica, ki jamči ljudski zavarovalnici v našem primeru za vsako izplačilo v svojih pravilih, oziroma v zavarovalnih ponudbah? Zanimiv je paragraf 56. iz pravil, ki pravi: Obratni primankliji se poravnajo, v kolikor se ne pokrijejo iz rezervnega sklada, najprej iz varnostnega sklada. Ko je ta porabljen, se nadaljni primankliji pokrije s primeranim zmanjšanjem zavarovalnih obveznosti, ako občni zbor ne sklene drugače. V ta namen se vsakemu posameznemu zavarovanju pripadajoča zavarovalninska

prihrana zniža v tistem razmerju, v katerem je dejanski razpoloženi znesek do vsote teh zavarovalninskih prihran. Po tem se zmanjšana zavarovalna svota iznova zaračuni za vsako posamezno zavarovanje na postavi dotične čiste tarife. To se pravi po domače, če ne bo denarja, se bo znižala zavarovana vsota, izposloval se bo zadevni sklep na občnem zboru in stvar bo rešena! Ni tedaj čudno, da se morajo zavarovalnice zelo truditi in prepričevati merodajne činitelje, da so sicer pomožne blagajne na podlagi dokladnega sistema zelo pogubne, toda ne za članstvo in za zavarovanje, marveč za zavarovalnice!

Tabela o umrljivosti nam razkriva, da je umrljivost do 14. leta za 1% vedno višja, v 15. letu zavarovanja za 2% in da v 27. letu zavarovanja doživi malenkostno število zavarovancev 96. leto starosti: v našem primeru samo dva zavarovan-

ca. Iz tega sledi, da sta zadnja dva člana, če sta bila redna in pridna plačnika, plačala zavarovalnici v 27. letih na premijah s 4% obrestmi na obrestih vsega skupaj 58.760 Din in da so svoji zadnjih dveh zavarovancev dobili izplačano vsak po 3400 Din, skupno tedaj 6800 Din. Preostali znesek 51.961 Din pa je ostal zavarovalnici, ki je osnovana na kapitalnem premijskem kritju. Odveč bi bil vsak komentar in ljudstvo naj samo računa in sodi.

Ni čudno tedaj, in je popolnoma razumljiva gonja zavarovalnic proti takim pomožnim blagajnam. Mnenja smo, da so v ozadju te gonje le nekatere regularne zavarovalnice, ki vidijo preveč strahov in preveliko konkurenco. Oboje pa v resnici ne obstoja, ker starih zavarovancev življenjske zavarovalnice itak ne sprejemajo.

Po našem mnenju, in to je mnenje tudi vsakega intelektualca, so zavarovalnice — denarni zavodi. Vlagatelji, ki nalaga svoje prihranke v hranilnici, dobiva za svoje vloge obresti. Oseba, ki se je zavarovala pri kaki regularni zavarovalnici in plačuje letne premije (hranilne vloge) ne dobiva obresti in dobiva te obresti zavarovalnica, zavarovano vsoto pa dobi zavarovanec, oziroma zavarovalec le takrat, če se zavarovalnica ni poprej poslužila omenjenega paragrafa društvenih pravil.

Konice

NOVA POSTOJANKA.

V nedeljo 4. marca t. l. bo v Konjicah v dvorani Narodnega doma ustanovni občni zbor Narodne strokovne zveze, in sicer ob 9. uri zjutraj. Občnega zbora se bo udeležil tudi delegat iz Maribora.

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESIDI!